

Мал. 4. Розподіл акціонерних товариств за регіонами (станом на 31.12.2012)

Останнім часом спостерігається тенденція щодо поступового зниження загальної кількості акціонерних товариств. Зазначена тенденція пояснюється поступовою реорганізацією акціонерних товариств в інші організаційно-правові форми, переважно в товариства з обмеженою відповідальністю, та неможливістю з боку підприємств, створених в процесі приватизації та корпоративізації, підтримувати цю найскладнішу форму організації бізнесу.

Таблиця 39

Кількість акціонерних товариств у 2010 - 2012 роках

Період	ВАТ	ЗАТ	ПАТ	ПрАТ	Усього
Станом на 31.12.2010	8 611	18 725	564	718	28 618
Станом на 31.12.2011	5 761	15 798	2 161	2 911	26 631
Станом на 31.12.2012	3 949	13 714	3 314	4 294	25 271

Фінансово-господарська діяльність акціонерних товариств

Аналіз показників фінансової діяльності акціонерних товариств здійснювався за результатами наданих до Комісії 8 735 регулярних річних інформацій акціонерних товариств за 2011 рік; у тому числі, до НКЦПФР свою звітність подали 173 банки та 3 938 суб'єктів малого підприємництва.

Як показав аналіз звітності акціонерних товариств за 2011 рік, наданої до регулятора, чистий прибуток акціонерних товариств становив 84,90 млрд грн, при цьому чистий збиток цих товариств склав 34,28 млрд грн. В цілому позитивне сальдо дорівнювало 50,62 млрд грн.

Чистий прибуток акціонерних товариств у 2011 році (без урахування банків та суб'єктів малого підприємництва) становив 80,09 млрд грн, чистий збиток - 31,65 млрд грн (позитивне сальдо - 48,44 млрд грн).

У 2011 році порівняно з 2010 роком чистий прибуток підприємств збільшився на 34,64 млрд грн. Найбільший прибуток у 2011 році отримали акціонерні товариства м. Києва (6,76 % від загального обсягу чистого прибутку), Дніпропетровської області (32,06 %), Донецької (7,28 %) та Запорізької (2,79 %) областей.

Чистий прибуток суб'єктів малого підприємництва у 2011 році становив 1,43 млрд грн, при цьому такі емітенти отримали чисті збитки в розмірі

2,63 млрд грн. У 2011 році суб'єкти малого підприємництва одержали чистого прибутку на 4,43 млрд грн менше, ніж у 2010 році, обсяг їх чистого збитку збільшився на 262,99 млн грн. Чистий прибуток банків у 2011 році становив 3,38 млрд грн., тоді як у 2010 році - 4,29 млрд грн.

Активи акціонерних товариств (крім банків) за 2011 рік зменшились на 127,75 млрд грн та на кінець 2011 року становили 1 125,75 млрд грн. Власний капітал акціонерних товариств зменшився на 61,65 млрд грн та на кінець 2011 року склав 470,28 млрд грн (у тому числі суб'єктів малого підприємства - 25,02 млрд грн).

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги акціонерних товариств (крім банків) порівняно з 2010 роком зменшилась на 31,11 млрд грн та на кінець 2011 року дорівнювала 136,37 млрд грн. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги акціонерних товариств (крім банків) на кінець 2011 року становила 171,40 млрд грн, що менше на 18,20 млрд грн показника 2010 року.

Дивідендна політика акціонерних товариств

Якщо вести мову про дивідендну політику вітчизняних акціонерних товариств, тобто про розподіл прибутку компаніями між власниками її акцій, то у зв'язку з досить складним фінансовим становищем вітчизняних підприємств та компаній, більшість з них останніми роками дотримувались консервативної дивідендної політики, реінвестуючи майже весь прибуток у розвиток бізнесу чи не розподіляючи прибуток. Проте, в 2011 році ситуація дещо змінилася, і сума нарахованих акціонерними товариствами дивідендів, за даними фінансової звітності, в 2011 році становила 21,19 млрд грн. У той же час, за підсумками 2011 року акціонерні товариства сплатили дивідендів на загальну суму* 22,34 млн грн, що порівняно з 2010 роком значно більше, а саме на 9,24 млн грн.

Стан корпоративного управління в акціонерних товариствах

Враховуючи той факт, що в Україні досить велика частина підприємств обрала акціонерну організаційно-правову форму, позитивним є факт зростання інтересу акціонерних товариств до вдосконалення корпоративних прав, корпоративних відносин і корпоративного управління. Адже загальновідомо, що успішний розвиток корпоративного сектору в Україні тісно пов'язаний з розвитком цивілізованого корпоративного управління, а вдосконалення останнього, в свою чергу, забезпечує вітчизняному та іноземному інвестору надійний захист прав власності, виробництву - ресурси для подальшого розвитку, державі - ефективне управління процесами на ринку цінних паперів.

Розбудова корпоративного управління в Україні забезпечена впровадженням Закону України «Про акціонерні товариства», що увібрав у себе світову практику корпоративних відносин. Важливим моментом у впровадженні новацій корпоративного управління, запроваджених Законом України «Про акціонерні товариства», є приведення внутрішніх документів акціонерного товариства у відповідність до норм чинного законодавства. У зв'язку з цим є нагальною потреба напрацювання типових статутів публічних та приватних акціонерних товариств, положення про корпоративного секретаря, положення про інформаційну політику акціонерного товариства тощо.

Акціонерні товариства в Україні формують систему корпоративного управління відповідно до Принципів корпоративного управління Організації економічного розвитку та співробітництва, Принципів корпоративного управління, Закону України «Про акціонерні товариства», а також інших нормативно-правових, методичних рекомендацій та документів у цій сфері, прийнятих Комісією.